

Izjava iz Budimpešte o novom dogovoru o europskoj konkurentnosti

Nakon razornih ekstremnih vremenskih pojava u Španjolskoj izražavamo najdublju sućut i solidarnost sa španjolskim narodom, posebno s obiteljima i prijateljima žrtava.

*

**

Suočeni s novim geopolitičkim okolnostima te gospodarskim i demografskim izazovima, mi, čelnici Europske unije, odlučni smo omogućiti zajednički gospodarski prosperitet, potaknuti našu konkurentnost, ostvariti EU kao prvi klimatski neutralan kontinent na svijetu i osigurati suverenitet, sigurnost, otpornost i globalni utjecaj EU-a. Na temelju rada započetog u Versaillesu i nastavljenog u Granadi, u Bruxellesu te u Strateškom programu, Uniju ćemo učiniti konkurentnijom, produktivnijom, inovativnijom i održivijom, oslanjajući se na ekonomsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju te uz osiguravanje konvergencije i jednakih uvjeta u Uniji i svijetu.

Pozdravljamo izvješća Enrica Lette *Much More Than A Market* (Više od tržišta) i Marija Draghija *The future of European competitiveness* (Budućnost europske konkurentnosti) u kojima se utvrđuju ključni izazovi i navode preporuke usmjerene na budućnost. Ta su izvješća čvrst temelj za ambiciozan napredak u našem radu i shvatit ćemo ih kao poziv na buđenje. Od presudne je važnosti hitno premostiti jaz u inovacijama i produktivnosti, kako onaj između nas i globalnih konkurenata tako i onaj unutar EU-a. Naša ćemo djelovanja temeljiti na jedinstvu i solidarnosti, u korist svih građana, poduzeća i država članica EU-a.

Kako bismo potaknuli konkurentnost, svi instrumenti i politike moraju se sveobuhvatno i usklađeno iskoristiti i na razini EU-a i na razini država članica. Ne možemo se više voditi uobičajenim praksama. Danas naglašavamo hitnu potrebu za odlučnim djelovanjem kako bi se odgovorilo na te izazove i pozivamo na odlučno i zajedničko djelovanje u pogledu sljedećih pokretača konkurentnosti, na temelju zaključaka Europskog vijeća iz travnja 2024.:

1. jačanje naših napora kako bismo osigurali potpuno funkcionalno jedinstveno tržište i oslobodili njegov puni potencijal u ulozi ključnog pokretača inovacija, ulaganja, konvergencije, rasta, povezivosti i gospodarske otpornosti. U tu svrhu pozivamo Komisiju da do lipnja 2025. predstavi novu i sveobuhvatnu horizontalnu strategiju za produbljivanje jedinstvenog tržišta, uključujući plan s jasnim rokovima i ključnim etapama;
2. poduzimanje odlučnih koraka prema uniji za štednju i ulaganja do 2026. i hitan napredak u ostvarivanju unije tržišta kapitala. Time će se stvoriti istinski integrirana europska tržišta kapitala koja su dostupna svim građanima i poduzećima, posebno MSP-ovima i *start-up* poduzećima. To bi trebalo omogućiti rast naših inovativnih poduzeća. Nadalje, veća vlasnička ulaganja doprinijela bi osiguravanju konkurentnosti EU-a u području ključnih tehnologija. Potreban je i daljnji napredak kako bi se dovršila bankovna unija;
3. osiguravanje industrijske obnove i dekarbonizacije i omogućavanje EU-u da očuva svoj položaj kao industrijska i tehnološka sila. U tu ćemo svrhu razviti europsku industrijsku politiku kako bismo osigurali rast ključnih tehnologija sutrašnjice, pri čemu ćemo posebnu pozornost posvetiti tradicionalnim industrijama u tranziciji. Pozivamo Komisiju da kao prioritet predstavi sveobuhvatnu industrijsku strategiju za konkurentne industrije i kvalitetna radna mjesta;
4. pokretanje revolucije za pojednostavljenje kojom bi se osigurao jasan, jednostavan i pametan regulatorni okvir za poduzeća i drastično smanjili administrativno i regulatorno opterećenje te obveze izvješćivanja, posebno za MSP-ove. Moramo prihvatiti poticajan način razmišljanja koji se temelji na povjerenju, čime bi se poduzećima omogućilo uspješno poslovanje bez tereta prekomjerne regulacije. Ključni ciljevi koje Komisija treba bez odgode provesti uključuju izradu konkretnih prijedloga u prvoj polovini 2025. za smanjenje zahtjeva za izvješćivanje za najmanje 25 % i uključivanje procjene učinka na birokraciju i na konkurentnost u svoje prijedloge;
5. povećanje naše obrambene spremnosti i sposobnosti, osobito jačanjem obrambene tehnološke i industrijske baze u skladu s

tim[1]. U tom će pogledu visoki predstavnik i Komisija bez odgode predstaviti razrađene mogućnosti za javno i privatno financiranje. Iskoristit ćemo i potencijal svemirske industrije;

6. ostvarivanje vodeće uloge EU-a u istraživanju i inovacijama na globalnoj razini, posebno u području disruptivnih tehnologija, i postizanje cilja od 3 % BDP-a za rashode u području istraživanja i razvoja do 2030. Spremní smo raditi na prijedlogu Enrica Lette o „petoj slobodi“ za poboljšanje istraživanja, inovacija i obrazovanja na jedinstvenom tržištu;

7. ostvarivanje dvostrukog cilja strateške energetske suverenosti i postizanja klimatske neutralnosti do 2050. U tu ćemo svrhu prioritetno ostvariti istinsku energetsku uniju s potpuno integriranim i međusobno povezanim energetskim tržištem, i to dekarbonizacijom naše kombinacije izvora energije i opskrbom svih naših građana i poduzeća čistom energijom po pristupačnoj cijeni. Poduzet će se hitne mjere za prevladavanje situacije koja proizlazi iz visokih i nestabilnih cijena električne energije u Europi i njihovih uzroka;

8. izgradnja kružnog i resursno učinkovitijeg gospodarstva te razvoj integriranog tržišta za sekundarne materijale, posebno za kritične sirovine. U tu svrhu pozivamo Komisiju da predstavi svoj akt o kružnom gospodarstvu;

9. jačanje tehnoloških kapaciteta EU-a, ubrzavanje digitalne transformacije u svim industrijama, iskorištavanje mogućnosti podatkovnog gospodarstva uz istodobno osiguravanje privatnosti i sigurnosti te poticanje razvoja inovativnih tehnologija. Pozivamo Komisiju da u tom pogledu iznese prijedloge do lipnja 2025.;

10. iskorištavanje talenata u Europi i ulaganje u vještine kako bi se potaknula visokokvalitetna radna mjesta diljem Unije. Nastojat ćemo ojačati socijalni dijalog, očuvati jednake mogućnosti i smanjiti nejednakosti u skladu s europskim stupom socijalnih prava;

11. provođenje ambiciozne, snažne, otvorene i održive trgovinske politike, u čijem je središtu WTO, kojom se štite i promiču interesi, gospodarska diversifikacija i otpornost EU-a. Poboljšat ćemo našu gospodarsku sigurnost uz istodobno očuvanje otvorenog gospodarstva i izgradnju međunarodnih partnerstava;

12. uspostavljanje konkurentnog, održivog i otpornog poljoprivrednog sektora, pružanje stabilnog i predvidljivog okvira za poljoprivrednike, jačanje njihova položaja u lancu opskrbe hranom i osiguravanje poštenog tržišnog natjecanja na globalnoj razini i na unutarnjem tržištu.

Financiranje prilagođeno budućim potrebama

Izazovi u području konkurentnosti s kojima se suočavamo zahtijevat će znatna ulaganja kojima se mobilizira i javno i privatno financiranje. Predani smo razmatranju i iskorištavanju svih instrumenata i alata koji bi nam mogli poslužiti u ostvarivanju ciljeva: višegodišnjeg financijskog okvira kao ključnog sredstva za provedbu naših strateških prioriteta; unije tržišta kapitala kako bi se mobiliziralo privatno financiranje i većeg sudjelovanja Europske investicijske banke. Istražit ćemo mogućnosti razvoja novih instrumenata. Nastavit ćemo rad na uvođenju novih vlastitih sredstava.

Nikad nije bilo ovoliko presudno pružiti jedinstven odgovor. Pozivamo sve institucije, države članice i dionike EU-a da hitno provedu i ostvare ovaj novi dogovor o europskoj konkurentnosti. U sljedećoj ćemo godini nastaviti pružati daljnje strateške smjernice i redovito preispitivati napredak.

[1] Time se ne dovodi u pitanje poseban karakter sigurnosne i obrambene politike određenih država članica.